

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Kohalikud omavalitsused

25.04.2025 nr 2.1.-4/25/596-1289-1

Avaandmete seire

Andmekaitse Inspektsioon koostöös Justiits- ja Digiministeeriumiga on algatanud seire, et saada ülevaade sellest, mida ja millises ulatuses kohalikud omavalitsused Eesti avaandmete teabevärras avaandmetena kuvavad, millised on avaldamisega seotud probleemid ning millist abi oodatakse.

[Avaliku teabe seadus](#) sätestab kohustuse tagada juurdepääs avalikule teabele ning avalikustada avaandmeid [Eesti avaandmete teabevärra](#) kaudu. Paljud omavalitsused nii Eestis kui ka mujal juba jagavad aktiivselt oma andmeid, näiteks [Sillamäe](#), [Tartu](#), [Tallinn](#). Tegemist on rahvusvahelise praktikaga, mistõttu tasub uudistada, mida teevad kolleegid näiteks [Helsingis](#).

Miks on avaandmete jagamine kasulik

Avaandmete kättesaadavaks tegemine toob kasu mitmel moel:

1. **Suurem läbipaistvus:** annab kogukonnale parema ülevaate omavalitsuse tegevusest ja otsustest, kasvatades usaldust.
2. **Uued võimalused:** ettevõtted, vabaühendused ja aktiivsed kodanikud saavad andmeid kasutada uute teenuste loomiseks, analüüside tegemiseks või kohaliku elu edendamiseks.
3. **Targemad otsused:** andmete analüüs aitab omavalitsusel endal oma tööd paremini planeerida ja ressursse tõhusamalt kasutada.
4. **Kodanike kaasamine:** huvilised saavad andmete põhjal kaasa rääkida ja teha ettepanekuid.
5. **Eesti keele hoidmine:** tekstiliste materjalide (nt arengukavad, uuringud, protokollid) jagamine aitab kasutada neid andmeid suurte keelemudelite treenimiseks, aidates tagada eesti keele kvaliteeti ja kestlikkust digiajastul.

Selleks aga, et selgitada välja hetkeolukord ja pakkuda kohalikele omavalitsustele vajalikku abi, palume vastata alljärgnevatele küsimustele:

1. Kas olete avaldanud avaandmete teabevärras andmestikke?
2. Kui olete avaldanud, siis:
 - 2.1. Milliseid andmestikke olete avaldanud (esitada loetelu andmestikest koos lingiga kas Eesti avaandmete teabevärra asutuse kontole või mõnele teisele avaandmete platvormile, kus olete andmestikke avaldanud)?
 - 2.2. Kas on plaanis lähiajal täiendavaid andmestikke avaldada, milliseid?
 - 2.3. Milliseid oma organisatsiooni avaandmete kasutusjuhtumeid teate? Palume lühidalt neid juhtumeid kirjeldada.

- 2.4. Kas andmestike avaldamisega on olnud probleeme? Milliseid?
3. Kui te ei ole varasemalt avaandmete teabeväras andmestikke avaldanud, siis palume selgitada, mis on olnud avaldamata jätmise põhjused.
4. Millist täiendavat abi vajate, et andmed oleksid avaandmete teabeväras avaldatud?

Vastused palume edastada e-posti aadressile info@aki.ee hiljemalt 26. maiks 2025.

Kui soovite avaandmete teemasse rohkem süveneda, siis leiate häid materjale:

- **Digiriigi Akadeemia:** pakub nii [avaandmete baaskursust](#) (teemad: mis on avaandmed, kuidas andmete avalikustamist alustada, milliseid andmeid avalikustada, kuidas töötab avaandmete teabevärav) kui ka avaandmete [avaldamise hea praktika kursust](#) (teemad: avaandmete kvaliteet, litsentsid, masinloetavus, avaandmete kasutaja kogemused).
- Koolitus „[Andmete avalikustamise ja haldamise koolitus KOVidele](#)“
- **Maa-amet pakub ruumiandmete õppematerjale:** geoportaalist leiate õpitubade materjale, kasutajate lugusid ja infot koolituste kohta, mis aitavad just asukohapõhiseid andmeid paremini mõista ja jagada.
 - [Õpitoad](#)
 - [Kasutajate lood](#)
 - [Koolitused](#)

Milliseid andmeid võiks jagada

- Huvipunktid (POI): nende asukohad kaardil – nt avalikud prügikastid, pingid, mänguväljakud, rattaparklad jne.
- Taristu: kergliiklusteede võrgustik, spordirajatiste nimekiri ja asukohad.
- Elukeskkonna info (asukohad): koolid, lasteaiad, poed, apteegid, perearstikeskused, ligipääsetavusinfo (nt kaldteedega kohad), söögikohad, majutus, vaatamisväärsused.
- Transport: ühistranspordi sõiduplaanid.
- Sündmused: avalike ürituste kalendrid.
- Keskkond: kohalike veekogude või õhu kvaliteedi info, jäätmete kogumispunktide asukohad, andmed jäätmekäitlusest.
- Planeeringud ja ehitus: kehtestatud detailplaneeringute info, väljastatud ehitusload (isikuandmeteta).
- Toetused: info jagatud toetuste kohta (nt kultuuri- ja sporditoetused, sh Spoku kaudu jagatavad).
- Avalikud registrid.
- Tekstidokumendid: arengukavad, uuringud, analüüsid, avalikud protokollid.

Kindlasti ei pea andmete avalikustamine olema keeruline tehniline projekt ja alustada saab samm-sammult:

- **mõelge, mis teil juba olemas on:** milliseid avalikke andmeid te juba kogute või haldate (need võivad olla nimekirjad, registrid, dokumendid, kaardikihid jne);
- **alustage lihtsamatest vormingutest:** esimeseks sammuks sobib ka juba olemasolevate Exceli tabelite, CSV-failide või isegi tekstidokumentide jagamine. Eesmärk on küll liikuda masinloetavate andmete poole, kuid alustuseks on iga jagatud andmehulk väärtuslik;

- **jagage avaandmeid teabevärvavas:** kontrollige, et teil oleks ligipääs teie asutuse kontole [Eesti avaandmete teabevärvavas](#) või konto puudumisel võtke ühendust Riigi Infosüsteemi Ametiga (help@ria.ee) teie asutuse kontole ligipääsu saamiseks. Seejärel lisage portaali oma avaandmed (failina või lingina) koos andmete kirjeldustega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Terje Enula
jurist
peadirektori volitusel

Teadmiseks: Eesti Linnade ja Valdade Liit